

2026-05-11

§ 88 2025.563 KS

Översyn och revidering av Alingsås kommuns process och rutin för utmaningsrätten

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 12 november 2025, § 199 att ge kommunledningskontoret i uppdrag att göra en översyn och revidering av kommunens process och rutin för utmaningsrätten.

Översyn och revidering bedöms som nödvändig, då de nu gällande styrande dokumenten är utdaterade. Kommunfullmäktige beslutade den 24 november 2010, § 191 att utmaningsrätt införs i Alingsås kommun från och med den 1 april 2011 och tillämpningsföreskrifter för utmaning i Alingsås kommun antogs av kommunstyrelsen den 26 november 2012, § 193.

Kommunfullmäktige beslutade den 23 mars 2011, § 38 att anta reviderad konkurrenspolicy. Denna konkurrenspolicy är fortsatt gällande och har inte reviderats sedan dess.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 21 januari 2026, § 20 att återremittera detta ärende för ytterligare beredning.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 20 april 2026 lämnat följande yttrande:

Kommunledningskontoret bedömer att nuvarande styrdokument Konkurrenspolicy är överflödigt och inte har något värde eftersom det finns ett separat beslut på att Alingsås kommun har infört utmaningsrätt samt att det finns beslutade tillämpningsföreskrifter för utmaning i Alingsås kommun. Förslaget från kommunledningskontoret är att ha ett styrdokument inom utmaningsrätten istället för två. Därför föreslås att nuvarande tillämpningsföreskrifter upphävs av kommunstyrelsen och att kommunstyrelsen antar riktlinjer för utmaningsrätten i Alingsås kommun.

Kommunledningskontoret har därför tagit fram förslag till riktlinjer för utmaningsrätten i Alingsås kommun, vilka baseras på nuvarande tillämpningsföreskrifter. Grunden i utmaningsrätten är möjligheten att föra fram synpunkten till kommunen att en verksamhet som bedrivs av kommunen skulle kunna utföras mer effektivt av någon annan. Det är om verksamheten i sig bör konkurrensutsättas genom upphandling som sedan ska undersökas, inte huruvida part som har inkommit med synpunkten är en lämplig leverantör. Därav bör det inte krävas alltför omfattande underlag från den som vill lämna in en utmaning till kommunen utan fokus bör vara på den kommuninterna processen att utreda om verksamheten bör fortsätta bedrivas internt eller om den bör konkurrensutsättas genom upphandling.

Efter återremissen från kommunstyrelsens arbetsutskott har förslaget till riktlinjer för utmaningsrätten i Alingsås kommun en högre kravställning på utmanaren där referenser från liknande verksamheter inom kommunal verksamhet ska kunna uppvisas samt att utmanaren ska vara en seriös kandidat till att delta i en eventuell kommande upphandling.

Kommunledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen upphäver tillämpningsföreskrifter för utmaning i Alingsås kommun och att riktlinjer för utmaningsrätten i Alingsås kommun antas.

2026-05-11

Kommunledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige upphäver konkurrenspolicyn.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 29 april 2026, § 55 behandlat ärendet och för kommunstyrelsens del föreslagit att tillämpningsföreskrifterna för utmaning i Alingsås kommun upphävs och att riktlinjer för utmaningsrätten i Alingsås kommun antas, samt för kommunfullmäktiges del föreslagit att konkurrenspolicyn upphävs.

Förslag till beslut på sammanträdet

Jimmy Lanevik (M) föreslår följande ändring i förslag till beslut:

I Riktlinjer för utmaningsrätten i Alingsås kommun, på sidan två, under rubriken Beslutsunderlag och utredning, meningen

"Däremot ska utmanaren kunna uppvisa relevanta referenser på att utmanaren har bedrivit liknande verksamhet inom kommunal verksamhet samt att utmanaren ska visa hur den är en seriös aktör som har för avsikt att delta i en eventuellt kommande upphandling."

ändras till
"Däremot ska utmanaren kunna uppvisa relevanta referenser på att utmanaren har bedrivit liknande verksamhet samt att utmanaren ska visa hur den är en seriös aktör som har för avsikt att delta i en eventuellt kommande upphandling."

Heidi Hankanen Ängberg (C) föreslår att Jimmy Laneviks (M) förslag till beslut bifalls.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla Jimmy Laneviks förslag till beslut.

Beslut

1. Tillämpningsföreskrifter för utmaning i Alingsås kommun upphävs.
2. Riktlinjer för utmaningsrätten i Alingsås kommun antas med följande ändring:

På sidan två, under rubriken Beslutsunderlag och utredning, meningen

"Däremot ska utmanaren kunna uppvisa relevanta referenser på att utmanaren har bedrivit liknande verksamhet inom kommunal verksamhet samt att utmanaren ska visa hur den är en seriös aktör som har för avsikt att delta i en eventuellt kommande upphandling."

ändras till
"Däremot ska utmanaren kunna uppvisa relevanta referenser på att utmanaren har bedrivit liknande verksamhet samt att utmanaren ska visa hur den är en seriös aktör som har för avsikt att delta i en eventuellt kommande upphandling."

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Konkurrenspolicyn upphävs.

2026-05-11

Deltar inte i beslut

Anton César (S), Anita Hedén Unosson (S), Peter Norlander (S), Pamela Nilsson Ludvigsson (S) och Irene Jonsson (S) deltar inte i handläggning och beslut av ärendet.

Sanna Dabolins (V) deltar inte i handläggning och beslut av ärendet.

Janine Alm Ericson (MP) deltar inte i handläggning och beslut av ärendet.

Anteckning

Anton César (S), Anita Hedén Unosson (S), Peter Norlander (S), Pamela Nilsson Ludvigsson (S) och Irene Jonsson (S) lämnar följande protokollsanteckning:

Socialdemokraterna deltog inte i beslutet eftersom vi principiellt motsätter oss den politiskt införda utmaningsrätten i Alingsås kommun. Utmaningsrätten är inte lagstadgad utan ett frivilligt system som kommunen själv valt att införa. För oss är det tydligt att detta är en del av en ideologiskt driven privatiseringsiver där kommunal verksamhet i allt högre grad ska utsättas för marknadsexperiment.

Vi anser att handläggningen av inkommande utmaningar belastar den kommunala organisationen genom omfattande administration, utredningsarbete och resursåtgång. Ironiskt nog sker detta samtidigt som försvarare av utmaningsrätten ofta hänvisar till effektiviseringar och minskad administration som övergripande mål. I praktiken riskerar utmaningsrätten att skapa det motsatta, där tid och resurser tas från kärnverksamheterna för att hantera processer vars huvudsakliga syfte är att pröva privatiseringar.

Kommunens fokus bör i stället ligga på att utveckla kvaliteten i den egna verksamheten och skapa långsiktiga förutsättningar för välfärden, snarare än att driva fram återkommande organisatoriska experiment kring konkurrensutsättning och privatisering.

Beslutsunderlag

- §55 KSAU Översyn och revidering av Alingsås kommuns process och rutin för utmaningsrätten
- Tjänsteskrivelse - Översyn och revidering av Alingsås kommuns process och rutin för utmaningsrätten, efter återremiss
- Riktlinjer för utmaningsrätten i Alingsås kommun efter återremiss
- Konkurrenspolicy för Alingsås kommun
- Tillämpningsföreskrifter för utmaning i Alingsås kommun